

vexiologie

113

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

vexilotogie

ISSN 1211-2615

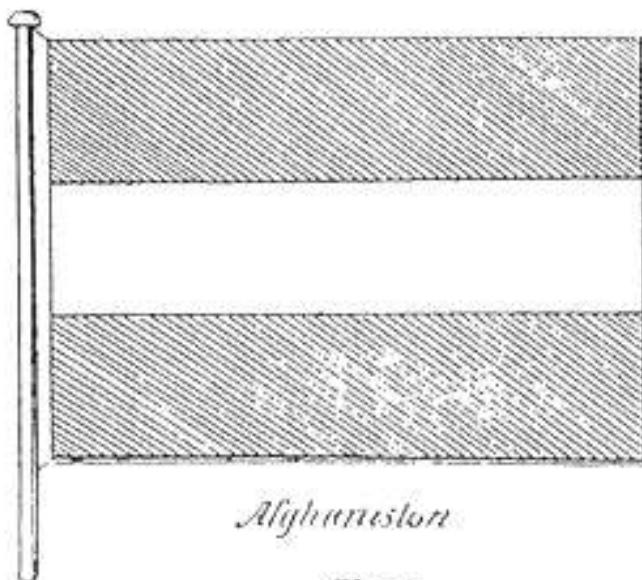
ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

Pavel Fojtik - Jaroslav Martykán

Z HISTORIE STÁTNÍCH VLAJEK AFGHÁNISTÁNU

Vyhlášení Afghánského islámského emirátu fundamentalistickým Talibánem dne 26.10.1997 a vexilogické důsledky tohoto aktu jsou vhodnou příležitosti připomenout si vývoj státní vlajky této vzdálené země.

Třebaže víme, že první emblém afghánského krále pochází z října 1747 (1), kdy Loja Džirga - tradiční shromáždění afghánských kmenových vůdců - provolala (2) králem Ahmeda chána (Ahmadšáh Bábá), s vlajkou jako symbolem vládce se setkáváme až ve 2. polovině 19. století. Při obnovení své státnosti jako centralizované země za vlády emíra Abdurrahmána (1880-1901) se Afghánistánem při stanovení emblému svého vládce vrátil k tradičním černým praporům. Přinesli je sem nejprve abbásovští chalífové (3), za jejichž nadvlády se v 10.-11. století objevují první zmínky o afghánských kmenech, aby pak vlály i nad stany vládců prvního samostatného islámského státu na území Afghánistánu, Chorezmské říše (1157-1231) (4). I když byli afghánští emirové formálně podřízeni britskému vicekráli v Indii, chtěli se vyrovnat osmanskému sultánovi a podobně jako vládci dalších islámských států kladli na černý list kaligrafické provedení svého podpisu - tughru (5). Ve starší vexilogické a heraldické literatuře z 19. století (6) můžeme najít i vyobrazení afghánské vlajky tvořené třemi vodorovnými pruhů, zeleným, bílým a zeleným (obr. 1). O jejím statutu či věrohodnosti však nic nevíme. Za emira Šér Aliho (1863 - 1879) se objevuje jako osobní symbol panovníka tygr. Nalezneme ho od roku

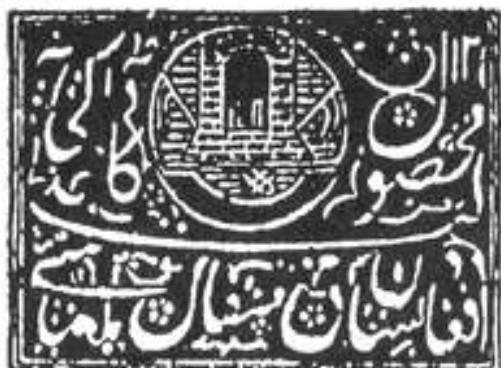

Obr. 1

1870 i na prvních emisích afghánských poštovních známek. (Slovo *sér* v emírově jméně znamenalo *tygr*.) Patrně proto nalézáme tygří hlavu i na některých vojenských praporech,

které byly v pozdějších letech v některých sběratelských albech (obrázky z čokolád a cigaret) nepřesně řazeny mezi státní či národní vlajky (7).

Souběžně se vyvíjel i královský znak, který za Abdurrahmánovy vlády tvořil zpodobnění mešity ve formě *mihrábu* a

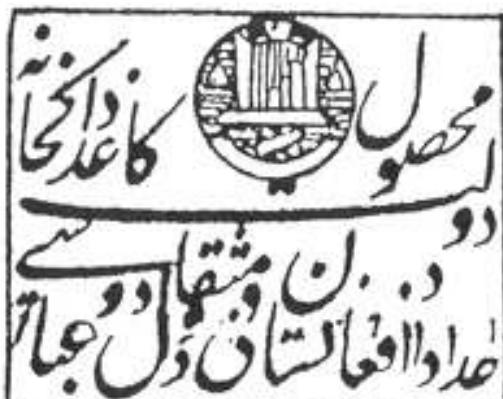
A Mosque Gate and Crossed Cannons

Obr. 2

minbaru (tj. výklenku ukazujícího modlicem se směr k Mekce a chatibovy kazatelny) uprostřed obilných klasů, kolem kterého byly umístěny muškety, šavle, dělová hlaveň a prapory. Spojením zbraní, panovnické čepice *kollah* a stylizované mešity se vyjadřovalo nejužší sepětí ozbrojených sil (jimž byl znak vyhrazen a které chránily nezávislost země), panovníka (který sjednocoval zemi) a islámu. Nejstarší podobu afghánského znaku známe také z poštovních známek. V roce 1892 se objevila první emise s jeho vyobrazením (obr. 2).

Má podobu kruhového pole s mihrábem a minbarem (tvarem se však mihráb bliží spíše pozdější mešitě, a proto není zatím spolehlivě jasné, kterou stavbu, zda výklenek či mešitu, tvůrci znaku opravdu použili), po stranách byly dvě trojúhelníkové vlajky a v dolní části dvě zkřížené dělové hlavně. O dva roky později na známkách přibývá panovnická čepice *kollah* (obr. 3) a

teprve až za vlády emira Habíbulláha (1901-1919) se mihráb a minbar zřetelně objevují v mešitě, *kollah* se klade nad ni a vlajky po jejich stranách, a poprvé je celý emblém vložen do věnce z obilných klasů (8). Podoba však ještě kolísala a jen na některých menších téhož emira ražených od roku 1901 už spatřujeme kromě mešity i muškety a meče. Přesto právě tato verze znaku v bílém provedení se objevovala na černé

Obr. 3

opravdu použili), po stranách byly dvě trojúhelníkové vlajky a v dolní části dvě zkřížené dělové hlavně. O dva roky později na známkách přibývá panovnická čepice *kollah* (obr. 3) a

Obr. 4

vlajce, vyhrazené pouze panovníkovi, vojsku a celní službě, jak emír určil svým dekretem (obr. 4). Její černá barva je v Afghánistánu považována za barvu slávy (9) a svým

významem převyšovala všechny ostatní barvy používané na praporech afghánských vojenských jednotek (zelená, bílá, červená, fialová aj.).

Stejným Habibulláhovým dekretem byla zavedena osobní standarta emíra, tak jako osobní standarty příslušníků jeho rodiny, zatímco vládní úřady neměly právo žádat o vlajku vztýčovat, protože země byla pod britským protektorátem. Emírova standarta byla podle tureckého příkladu červená s bílou tughrou; došlo tedy jenom ke změně barvy z černé na červenou.

Na dalších mincích po roce 1903 už muškety a meče zase chybějí a ze zbrani zbývají opět jen dělové hlavně. Od roku 1909 se však na známkách objevuje další změna spočívající (alespoň v některých případech) v absenci obilných klasů a emblém je místo toho vložen do kruhového pole vytvořeného uvnitř paprsků uspořádaných do osmicepí hvězdy, kterou již známe z turecké symboliky.

Osmanskými zvyklostmi se ostatně inspiroval i obnovitel nezávislosti emír Amanulláh, který po zavraždění svého probritského předchůdce příslušníky reformistického mladoafghánského hnutí vyhlásil 27.3.1919 nezávislost Afghánistánu na britském protektorátu. Zrušil všechny osobní standarty s výjimkou panovníkovy a všem vládním a zastupitelským úřadům v zahraničí udělil oprávnění používat afghánskou státní vlajku, první tohoto postavení a jako takovou i mezinárodně uznanou. Do středu černého listu vlajky nezávislého Afghánského emirátu tehdy umístil bílou kresbu státního znaku uprostřed paprsků uspořádaných do osmicepí hvězdy (obr. 5) (10). Státní znak byl tvořen mešitu se zdůrazněním mihrábu a minbaru, se dvěma prapory po stranách a dvěma zkříženými šavlemi vespod. Celý emblém byl pak opět pokládán na kruh nebo ovál z paprsků, uspořádaných do osmicepí hvězdy. Zatímco černá barva byla kromě státní vlajky vyhrazena i vojenským praporům, známým jako *alam mubarak* (posvátné prapory), paprsky v podobě tradičního sultánského oválu s osmi výběžky byly vyhrazeny suverénovi, jak to známe z vexilogie turecké (11).

Výtvarné provedení státního znaku však i nadále dost kolisalo, protože neexistoval žádný právně závazný vzor a ani první ústava země zavedená 10.4.1923 podobu vlajky nezměňovala. Nelze se proto divit, že na některých mincích, razítkách či při jiných příležitostech, kdy bylo třeba státního znaku, se místo šavli stále používaly zkřížené dělové hlavně, popřípadě byl nad zkřížené šavle přidáván otevřený korán (obr. 6).

V roce 1926 byla na mincích a známkách zavedena nová varianta státního znaku,

Obr. 5

Obr. 6

která z něj vypustila královskou čepici, zbraně a osmicepou hvězdu (12) a vyobrazení mešity

W/N

Obr. 7

známa, nebo zda se jednalo o omyl a znak objevující se na mincích od r. 1926 neměl být vůbec na vlajce použit. Při hodnocení státních znaků používaných na mincích či na poštovních známkách však musíme být opatrní, protože často nemůžeme vyloučit, zda případné ratolesti (či hvězdičky apod.), které se na nich vyskytují, jsou (alespoň v určitých obdobích) vůbec součástí znaků nebo jen výtvarným prvkem minci (14)! Při podrobném zkoumání vyobrazení afghánských mincí (15) totiž dojdeme k závěru, že i na starších ražbách, a to už od roku 1903, můžeme vidět státní znak rámovaný vavřinovými a dubovými ratolestmi, avšak v jiné grafické podobě. Stejně ratolesti spatříme i kolem znaků vložených do paprscité hvězdy, at' už v kruhové či oválné variantě, ač za součást znaku nebyly dosud považovány. Nabízí se tedy odvážná hypotéza, že vlajka použitá při emirově návštěvě v roce 1928 byla vytvořena skutečně podle minci z roku 1926, ačkoliv ve skutečnosti znak tvořila po vypuštění oválu jen mešita s kazatelnou, výklenkem a s vlajkami po stranách, zatímco ratolesti byly použity jen z neznalosti (nehledě na skutečnost, že ani vavřín ani dub nejsou pro Afghánistán typickými rostlinami, rostou tam jen výjimečně). Nelze ovšem ani vyloučit opačnou možnost, že ratolesti vždy byly součástí znaku, ačkoliv se na vlajce zatím neobjevovaly.

Amanulláh ostatně proslul jako osvícený a pokrokářský panovník. Když se r. 1928 vrátil z návštěvy v Evropě, zavedl rozsáhlé sociální, ekonomické a politické reformy. Mezi jinými opustil i dosavadní státní symboliku a zavedl do ní symbol vycházejícího slunce jako nového úsvitu (počátku) země. Nová vlajka byla ostatně také první, která opustila

jednobarevný list. Na Amanulláhův popud přijala Loja Džirga 2.9.1928 jako výraz modernizace státní správy vlajku se třemi svislými pruhy (černým, červeným a zeleným) s novým státním znakem uprostřed (obr. 8). Ten byl tvořen zlatým vyobrazením horského hřbetu - snad Hindúkuše - a vycházejícího slunce a hvězdou mezi dvěma klasy žita. Amanulláh označil podle dobového tisku černý prapor za symbol Afghánistánu jako závislé země pod cizím útlakem a černý pruh na nové vlajce za připomíncu minulosti země, zatímco červená barva

N

Y/R

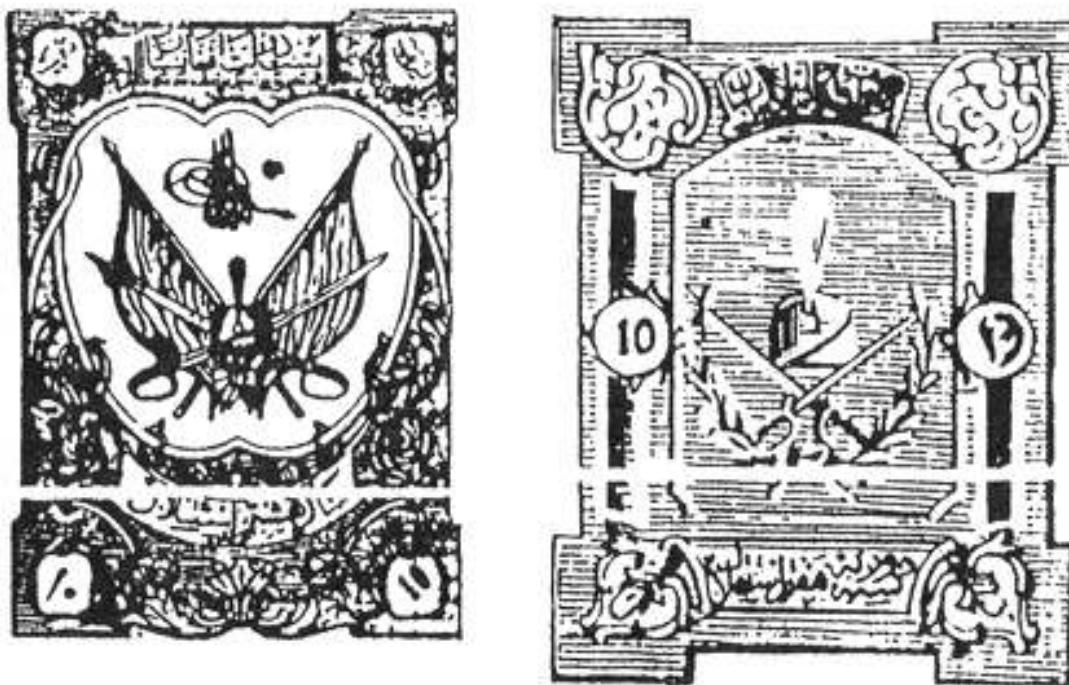
V

Obr. 8

měla představovat krev prolitou za nezávislost a zelená bohatství a naději do budoucna (16). Tradicionalistická interpretace však umožňovala vykládat červenou barvu také jako barvu panovníkovu (viz Amanulláhovu osobní standartu z r. 1919) a zelenou jako barvu islámu, jakož i připomínat motto *ALLÁH* a *MUHAMMAD* na stuze svazující klasy. Samotný motiv slunce vycházejícího nad horami je v této oblasti zřejmě oblíben. Objevoval se po druhé světové válce také na vlajkách tzv. Paštunistánu, pákistánské oblasti obývané Paštuny, tedy národem převažujícím v samotném Afghánistánu (17).

Zamýšlené rozšíření počtu barev na afghánské státní vlajce bylo zřejmě už při emírově návratu z evropské cesty v červenci 1928, kdy byl vítán vlajkami (patrně jen spontánně vytvořenými) se třemi svislými pruhy, na něž byl položen emblém z vlajky z r. 1919. O jeho záměru přidat k černé barvě i další dvě se tedy muselo vědět již delší dobu (18). W. Smith uvádí, že v období mezi 1. červencem a 2. zářím 1928 se v Afghánistánu používala de facto (a snad i de jure) vlajka tvořená třemi vodorovnými pruhy, černým, červeným a zeleným, se znakem v osmicepě paprscitě hvězdě uprostřed, přesahující do obou krajních pruhů (19). Přibližně do tohoto historického období zřejmě patří i prapor dochovaný v taškentském Muzeu uzbeckého lidu. Tvoří ho čtyři vodorovné pruhy, červený, zelený, červený a zelený, uprostřed s černým kruhem obsahujícím tradiční afghánský znak (tj. mešitu s ostatními prvky) v osmicepě paprscitě hvězdě (20). Není však známo, kdo takový prapor používal, ani jeho přesné datování.

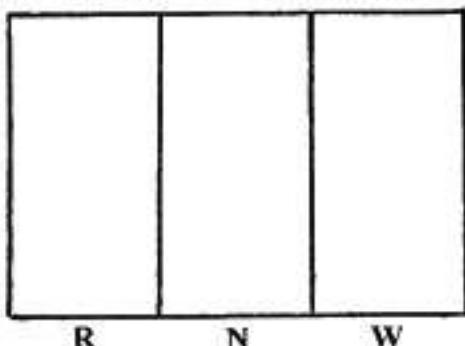
Amanulláh užíval i nadále jako svůj osobní symbol tughru. Kromě ní však známe také dvě podoby dalšího osobního emblému. Jednu variantu představovala panovnická čepice *kollah* vložená nad dva zkřížené meče mezi ratolestmi. Objevuje se na poštovních známkách z let 1924 - 1928. Druhá varianta je o něco složitější. Královská čepice je přímo

Obr. 9

položena na meče (částečně je překrývá) a navíc je podložena dvěma zkříženými, patrně jednobarevnými prapory. Mezi žerdi je v horní části emblému vložena tughra (21) (obr.9).

Amanulláhovy reformy vyvolaly odpor konzervativních sil, které jej donutily reakčním povstáním 17.1.1929 k emigraci do Itálie a k abdikaci ve prospěch bratra Inájatulláha. Vůdce povstání Bacha-i-Saqao se však už 18.1.1929 sám prohlásil emírem jako Habibulláh II. a Inájatulláha vypudil do Indie. Zrušil všechny novoty inspirované Amanulláhem a obnovil neomezenou vládu tradičních kmenevních náčelníků. V rámci odstraňování reforem obnovil i používání černé vlajky s bílou kresbou znaku, jak byla používána v letech 1919-1926 (obr. 5). Belgický vexilog R. Baert však uvádí, že

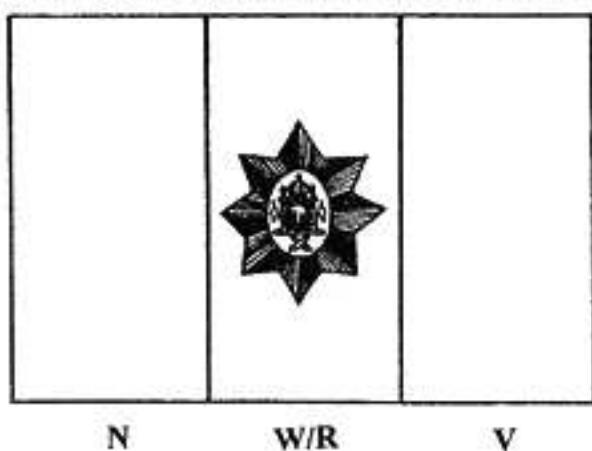

Obr. 10

Habibulláh II. zavedl vlajku zcela novou - vertikální trikoloru v barvách červené, černé a bílé (obr. 10), které byly opět chápány jako tradiční afghánské barvy. Červená prý byla odvozena od starých královských praporů, černá byla převzata ze starých národních vlajek a bílá se vyskytovala v afghánských znacích (22). Na rozdíl od svých předchůdců nepoužíval Habibulláh II. jako svoje osobní znamení obvyklou tughru, ale jen arabským písmem psaný několikařádkový text

"Služebník viry Mohammedovy, proroka Božího, emír Habibulláh. 1347", který byl na mincích, ale i poštovních známkách vkládán do kruhu ze dvou (snad vavřínových) ratolestí doplněných v horní části malou pěticípou hvězdičkou.

V říjnu 1929 však bývalý ministr války Muhammad Nádir chán z vedlejší větve vládnoucí dynastie Barakzáí dobyl v čele oddílů svého kmene Kábul a uzurpátor svrhl. Sám byl 16.10.1929 provolán novým panovníkem s titulem pádišáha, tj. krále.

Obr. 11

Nádir šáh (1929-1933) vyzval k obnovení nadvlády hanafíjského islámského práva a ve snaze nespojovat nový režim s nevítaným modernismem Amanulláhovým obnovil pravověrnost, aniž odmítl pokrok. Tento svůj názor vyjádřil i na vlajce Afghánského království (obr. 11), když na Amanulláhovu trikoloru položil starý státní znak v oválu tvořeném z bílé osmipramenné hvězdy. Prostá restaurace vlajky z let 1919-1926 byla patrně nepřijatelná, protože

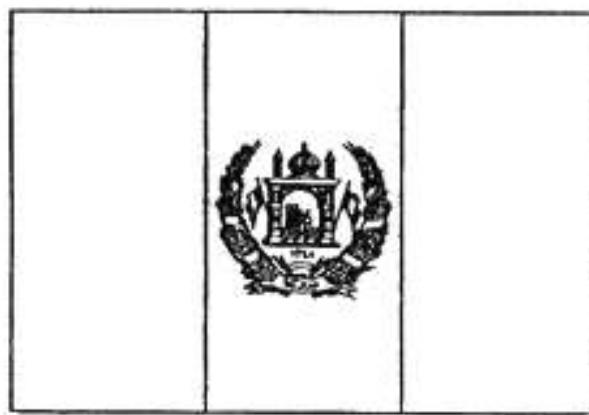
se k ní mezičítím přihlásil uzurpátor Habibulláh II., zatímco na Amanulláhově vlajce z r. 1928 vadil především příliš laický znak. A tak byl v podstatě akceptován model spontánně vzniklý v červenci 1928.

V r. 1930 došlo k úpravě státního znaku, který se nyní zpodobňoval v bílé kresbě na červeném pozadí. Obsahoval čtyři základní prvky - mešitu, věnec obilných klasů, název země *AFGHÁNSTÁN* a 1348, tj. r. 1929/1930 podle muslimského kalendáře, kdy byl Nádir prohlášen králem, resp. nový znak zaveden. Mešita byla oproti původnímu provedení více stylizovaná, zakončená báni charakteristickou pro íránsko-mughalské stavitelství a opatřena dvěma minarety a vlajkami po každé straně. Věnec

klasů opětovně připomíнал ten, který byl položen na hlavu obnovitele moderního afghánského státu Ahmeda chána, když byl r. 1747 prohlášen šáhem. Pokud však budeme velmi pečlivě zkoumat mince z období královské vlády Muhammada Nádira šáha z let 1929 - 1933, zjistíme, že nejméně do roku 1931 je mešita opět obklopena ratolestmi vavřinu a dubu (!) a letopočet pod ní značí rok vydání mince. Až od nástupu druhého krále, Muhammada Záhira šáha v roce 1933, můžeme na mincích prokazatelně vidět nový afghánský státní znak s pšeničnými klasy ovinutými stuhou.

Spojení pokroku, představovaného trikolorou, a tradice zosobněné mešitou ve znaku, bylo dokončeno na vlajce (obr. 12), kterou uzákonila ústava schválená Loja Džirgou 31.10.1931 (nabyla platnosti v únoru 1932). Protože nebyl stanoven poměr stran vlajky, byla zhotovována i v poměru 1:2 vedle převažujícího poměru stran 2:3. Tento vzhled státní vlajky potvrdila i třetí ústava z 1.10.1964 (Loja Džirga ji schválila 20.9. téhož roku), která poprvé stanovila i úřední poměr stran na 2:3. Článek 4 doslova pravil: *Národní emblém Afghánistánu sestává ze tří pruhů stejně šíře, černého, červeného a zeleného, umístěných svisle jeden vedle druhého od leva do prava. Šířka každého pruhu odpovídá polovině jeho délky. Uprostřed vlajky se nachází bílý obraz mihrábu a minbaru s vlajkou, upevněnou po každé straně, celý rámovaný dvěma obilnými klasy.* (23) Zákon však nebyl doprovázen úředním vyobrazením, a tak podoba vlajky v různých publikacích kolísala, zejména pokud jde o velikost znaku. I když často přesahoval do obou krajních pruhů (obr. 13), jak ukazuje např. Ivanovova kniha, zdá se, že převládalo vyobrazení, kdy se znak omezoval na prostřední červený pruh.

Symbolika vlajky nebyla oficiálně interpretována. Třebaže obsahuje konzervativní prvky, navazující na hluboké náboženské citění obyvatel, různé politické směry začaly ve smyslu evropské tradice symboliku afghánské vlajky vykládat odlišně. Podle první verze měla černá barva představovat tíhu vlády kolonizátorů a obtížné roky cizáckého jha, červená byla spojována s bojem za nezávislost a krví, prolitou za osvobození. Zelená pak symbolizuje pokrok, rozvoj národa po osvobození a jeho naděje. Druhá verze vykládá barvy vlajky jako symboly povinnosti,

N W/R V

Obr. 12

N W/R V

Obr. 13

pokroku a rozkvětu, další pak hovoří o použití panarabských(!), resp. panislámských barev (24).

Muhammad Záhir šáh používal jako hlava státu vlastní královskou vlajku. Na lícové straně (uvažováno z našeho, evropského pohledu, tj. je-li žerd' vlevo) byla uprostřed červeného listu tughra, respektive text *Ve jménu Boha milosrdného, slitovného Muhammad Záhir, který podléhá jen Bohu, král Afghánistánu.* (obr. 14)

W/R

Obr. 14

Na rubové straně listu byla bílá kresba státního znaku (25). V pozdějších letech se v literatuře uvádí jako královská vlajka jen strana se znakem, patrně nesprávně. Sběratelské album s obrázky vlajek, které byly součástí balení cigaret, vydané

na počátku 30. let 20. století (26), přináší již novou vlajku na počátku 30. let 20. století (26), přináší již novou vlajku, kterou zavedl Muhammad Nádir, jako královskou však uvádí symbol bližší spiše Amannulláhovu pojetí. Vlajka je červená, na lici má dva zkřížené meče, nad nimi černou panovnickou čepici kollah s bílým chocholem, za kterou vychází bílé slunce. Na rubu je opět tughra (obr. 15). Je možné, že jde ještě o starou emírovou vlajku, která se do alba dostala zřejmě jen setrválosti, ačkoliv lze vyobrazení všech ostatních vlajek považovat na svoji dobu (a účel) za až nezvykle přesná.

W/R

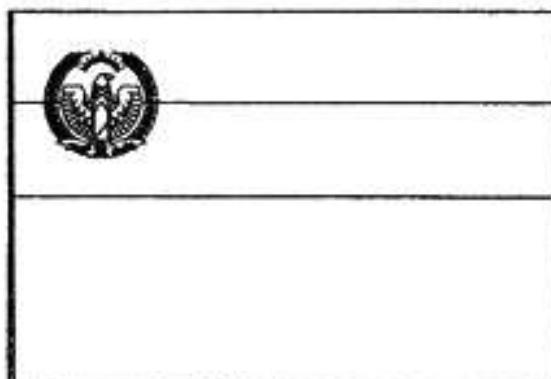
Obr. 15

předsedou vlády králova švagra a bratrance, vůdce republikánského převratu generála Sardara Muhammada Dáúda. Nový režim přijal i novou státní vlajku (obr. 16), na níž byly afghánské barvy tentokrát umístěny do vodorovných pruhů v poměru 1:1:2. Podle nové interpretace černá barva připomínala vůdce afghánského boje za svobodu v minulosti, červená symbolizovala krev hrdinů a zelená klidnou atmosféru, která v zemi vládne po

ustavení republiky, i blahobyt budoucnosti. Do horního rohu byl pak na černý a červený pruh umístěn nový žlutohnědý znak republiky. Je na něm orel ve věnci pšeničných klasů, vycházející slunce, název země *DE AFGHÁNISTÁN DŽUMHÚRIJAT* v jazyce paštú a datum *26. āangáš 1352* (tj. 17. července 1973) islámské éry, připomínající den vzniku republiky (obr. 17). Pšeničný klas připomíná zemědělství země, paprsky slunce značí štěstí a naději v radostný život a orel dokládá slavné tradice a hrdinství lidu (27). Podle místních legend je to zároveň zázračný pták, který vložil korunu na hlavu prvního mýtického afghánského krále Jamy (28). Kombinace mihrábu a schůdků kazatelny symbolizuje islám.

Existují pochybnosti, jaká vlajka se používala po svrzení království 17.7.1973, protože vlajka republiky byla navržena až v dubnu 1974 (o poměru stran 2:3) a poprvé vytvořena 9.5. 1974. Přitom nový znak byl přijat už v roce 1973. Podle jedných autorů (28) to měla být dosavadní královská s vypuštěním data 1348, podle jiných (29) nový státní znak v bílém provedení na vertikální trikoloře dosavadní královské vlajky.

Brzy se však mělo ukázat, že prezident Dáud chtěl spíše změnám zabránit, než je prosazovat a považoval za svůj hlavní úkol konzervaci starých feudálních tradic a pořádků. Cestu k výraznějším změnám v životě země otevřela až národní a demokratická revoluce, která 27.4.1978 svrhla Dáudův režim. Do čela nově vytvořené

Y/N

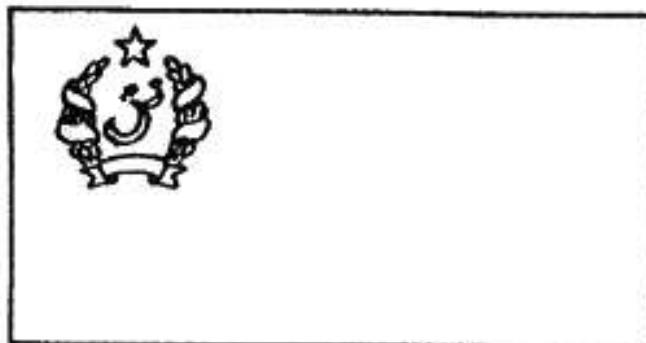
Y/R

V

Obr. 16

Obr. 17

Y/R

Obr. 18

Afghánské revoluční rady a revoluční vlády byl postaven předseda promarxistické Lidové demokratické strany Núr Muhammad Tarakí (1978-1979). Revoluční rada vyhlásila 30.4.1978 **Afghánskou demokratickou republiku** a 14.6.1978 přijala dekret o její státní vlajce a státním znaku. Státní vlajku, která byla slavnostně vztyčena v Kábulu 19.10.1978, tvořil červený list se státním znakem v horním rohu (obr. 18) o poměru stran 1:2. Znak

tvořila pěticípá hvězda symbolizující pět národností země, obklopená obilními klasami převázanými stuhou. Uprostřed věnce klasů byl nápis *CHALK* (tj. masy, podle názvu frakce, která dominovala Lidové demokratické straně) (30). Na stuze byl dvouřádkový nápis, nahoře *DE SAUR ENKLAB 1357* (Dubnová revoluce 1357, tj. 1978 našeho letopočtu), dole úřední název země *DE AFGHÁNISTÁN DEMOKRATIK DŽUMHÚRIJAT*. Znak (obr. 19) byl používán v nebarevném provedení, pouze ve zlaté kresbě. Podle W. Smithe (31) se do 14.6.1978 měla

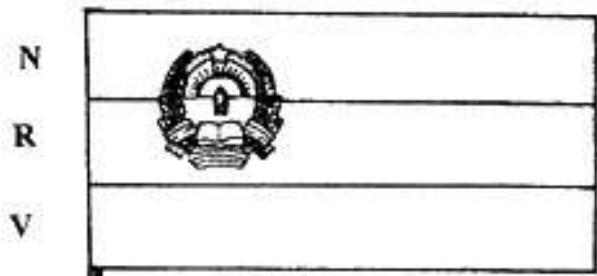

Obr. 19

používat vlajka z r. 1974, ze které byl vypuštěn státní znak.

Dne 16.9.1979 provedl radikál Háfizulláh Amín státní převrat a dal Tarakího popravit. Nová vláda neprovedla žádnou změnu státních symbolů. Ani k tomu neměla dostatek času, protože už 27.12.1979 byl Amin svržen (a ihned také popraven) a v čele státu stanul Babrak Karmal. Jeho režim, označovaný jako druhá etapa dubnové revoluce, se však k moci dostal fakticky jen díky pomoci sovětských vojsk, jež Afghánistán okupovala pod záminkou "ochrany zákonné vlády proti vnitřní a vnější kontrarevoluci". Karmalova vláda vyhověla přání většiny afghánských občanů, kteří na revolučním symbolu z června 1978 postrádali tradiční barvu islámu - zelenou. Na druhé výročí dubnové revoluce byla proto

27.4.1980 v Kábulu poprvé vztyčena nová afghánská státní vlajka (obr. 20), která se vrátila k tradiční černo-červeno-zelené trikolore a podle nového vůdce "odrážela národní rysy, tradice, kulturu a náboženství a symbolizovala jednotu všeho afghánského lidu" (32). Vodorovné pruhy měly tentokrát stejnou šířku a nový státní znak byl do horního rohu

Obr. 20

položen tak, že zabíral polovinu šířky horního černého a spodního červeného pruhu. Poměr stran vlajky byl 1:2, průměr znaku na ní odpovídal přibližně půlce její šířky. Černá barva byla nyní vykládána jako připomínka temné minulosti země a současně revolucionáře Abú Muslima Chorásániho, který již v minulosti pozdvihl zbraň proti utlačovatelům lidu. Červená připomínala vlajky Ghaznovců z 10.-11. století a měla představovat krev prolitou za svobodu, spravedlnost a také dubnovou revoluci z r. 1978. Zelená je tradiční barva islámu a na vlajce ADR představovala i její zemědělské tradice. Nový státní znak (obr. 21) byl tvořen kruhovým polem, rozděleným na horní bílou a spodní zelenou část. V bílé se nacházelo

slunce připomínající historické jméno země - Chorasán (tj. Země vycházejícího slunce) (33). Jeho paprsky naznačovaly nástup nové epochy v životě země a víru, že po tmách minulosti se rozjasní světlá budoucnost, tak jako po noci nastává den. Ve středu zelené části byl vyobrazen mihráb se stylizovanými schůdky muslimské kazatelny - minbaru ve žluté a bílé barvě. Pod mihrábem se nacházela rozevřená kniha, představující nejen korán a stránky historie afghánského národa, ale i osvětu, rozvoj vědy a kultury. Zlatý věnec pšeničných klasů kolem kruhového pole připomínal zemědělství, zlaté ozubené kolo průmyslu, červená pěticípá hvězda pak naději v konečné vítězství revoluce a dosažení štěstí národa. Trikolora, ovinující pšeničný věnec, měla barvy státní vlajky (34).

Vláda Afghánské demokratické republiky ani s pomocí sovětských vojsk nedokázala kontrolovat opravdu celé území státu a v zemi se rozpoutala občanská válka. V roce 1983 proklamovaly protivládní síly například Svobodnou provincii Vardak (hlavní město Majdánšahr) západně od Kábulu. Používala svislou trikolóru v barvách černé, bílé a zelené (35).

Prossovětský Babrak Karmal byl v květnu 1986 nahrazen umírněnějším Nadžibulláhem, který se pokusil hledat cestu k ukončení občanské války. Když byla 30.11.1987 přijata nová ústava upravující název země na Afghánskou republiku, poněkud změnila vzhled státního znaku. Vypustila z něj nejvíce ideologické prvky - červenou pěticípou hvězdu a otevřenou knihu - aby vyšla vstříc stále silícímu tradicionalistickému hnutí a islámské víře obyvatelstva a poněkud upravila uspořádání jeho prvků. V kapitole 1, § 9 popisovala ústava znak takto: "Státní znak Afghánské republiky obsahuje kresbu vycházejícího slunce, mihrábu a minbaru v zeleném poli, obklopenou pšeničnými klasami, ozubeným kolem a tříbarevnou stuhou, černou, červenou a zelenou" (36). Částečně byla upravena i kresba státního znaku (obr. 22). Dolní, obloukovitě ohraničené pole bylo zelené, výklenek mihráb stříbrný se zelenou brankou a třemi stupni kazatelny. Slunce bylo rovněž stříbrné, jeho paprsky však byly zlaté. Pšeničné věnce byly zlato-stříbrné, ozubené kolo stříbrné. Nejen pšeničné klasy (rolníci), ale i ozubené kolo (dělníci) byly spojeny stuhou v národních barvách, což mělo evidentně vyjadřovat národní jednotu. Před tím bylo ozubené kolo umístěno nad klasami a opirala se o ně červená hvězda, interpretovaná i jako ztělesnění Lidové demokratické strany Afghánistánu (37). Tak se vláda právě nastoupivšího generála Nadžibulláha (1987-1992) snažila demonstrovat národní usmíření a islámský charakter lidu.

Obr. 21

Obr. 22

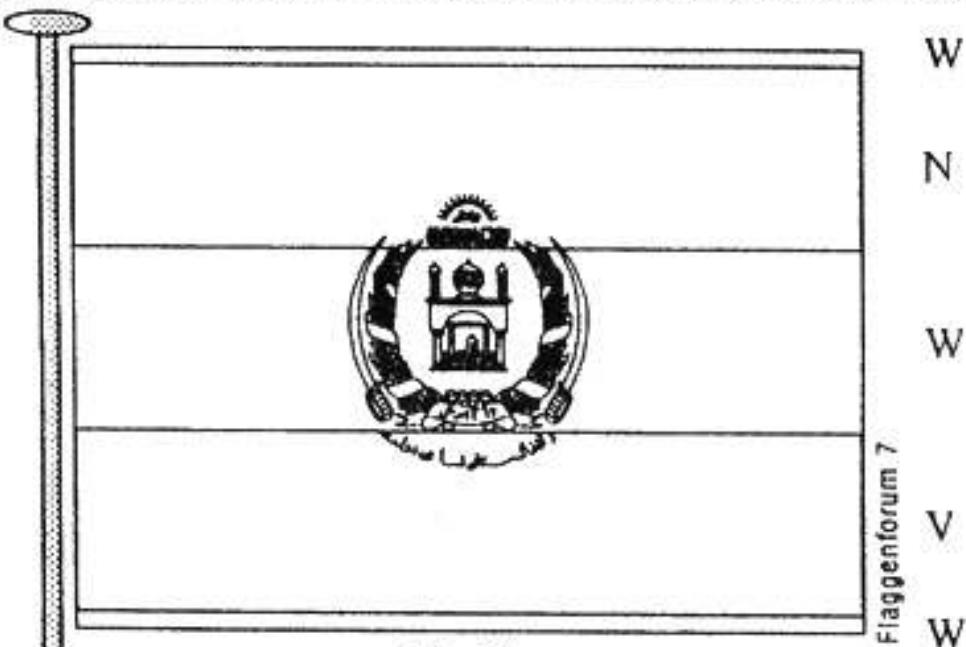
Nové vládě se sice podařilo docílit odchod sovětských okupačních vojsk k 15.2.1989, ale nespokojenost ozbrojené opozice to už nezmenšilo. Proislámské síly dokonce 20.3.1989 vyhlásily v pákistánském Pešávaru exilovou vládu **Afghánského islámského státu**, kterou dokonce uznaly některé země. Vláda vystupovala pod vlajkou, na které chyběla poprvé po několika desetiletích červená barva. List tvořily tři vodorovné pruhy, černý, bílý a zelený, uprostřed byla umístěna modifikace tradičního afghánského znaku, tj. mešity se schůdky a kazatelnou, avšak bez vlajek po stranách. To vše bylo vloženo do tradičního půlměsíce vytvořeného svazky pšeničných klasů ovinutých stuhou. V dolní části byla na klasy položena stuha s letopočtem 1367 (tj. 1989). Po každé straně znaku byl umístěn zahnutý meč hrotem vzhůru. Nad mešitou byl položen pod malým půsluncem otevřený korán s textem **ALLÁHU AKBÁR** (Bůh je velký). Znak, provedený žlutě, zasahoval do černého i zeleného pruhu. Kromě znaku byly na vlajce ještě žluté nápis. V černém pruhu nad znakem stálo **BISMÍ 'LLAHI AR-RAHMÁNI AR-RAHÍM** (Ve jménu Boha milosrdného, slitovného; jde o tzv. basmalu), pod tím (do oblouku) text šáhády **LA 'ILAHA ILLA 'LLAHI WA MUHAMMADUN RASULU 'LLAHI** (Není boha kromě Boha a Muhammad je prorok boží). V zeleném pruhu pod znakem byl v oblouku název státu používaný touto vládou, **DE**

Obr. 23

AFGHÁNSTÁN ISLÁMÍ DAULÁT (Afghánský islámský stát). (obr.23) Černá barva na vlajce představovala smutek afghánského lidu, bílá připomínala prapory proroka Muhammada a také mír, zelená je barvou islámu (38). Islámská opozice sice nebyla jednotná (nejsilnější frakcí byli mudžáhidé), ale přesto získávala kontrolu nad stále větší částí země. Situace vyvrcholila ve svržení stávajícího režimu 28.4.1992, zavraždění prezidenta Nadžibulláha a v novou proklamaci Afghánského islámského státu, tentokrát už nikoli exilového, ale v hlavním městě země. Když v dubnu 1992 vstoupily jednotky mudžáhidů do Kábulu, stalo se tak pod vlajkou podobné symbolu exilové vlády. Černo-bílo-zelená trikolora však byla doprovázena na horním a dolním okraji ještě úzkými bílými proužky. Také znak byl nepatrně upraven. Nápis "Bůh je velký" nebyl nyní napsán v rozevřeném koránu (ten před tím chyběl), ale volně v půslunci a šáháda byla podstatně menší a pod ním, na samém dolním okraji černého pruhu. Název státu byl také menší (39) (obr. 24). Uvádí se také vlajka v zásadě podobná té, kterou používala původní pešávarská exilová vláda, avšak bez nápisů (kromě "Bůh je velký" v koránu). Lze však předpokládat značnou nejednotnost v používání státních symbolů. Roztríštěná islámská opozice, představovaná paštunskými organizacemi, Frontou národního osvobození (Džabhate nedžáte

melli) vedenou exilovým prezidentem Mudžaddadím, a extremistickou Islámskou stranou

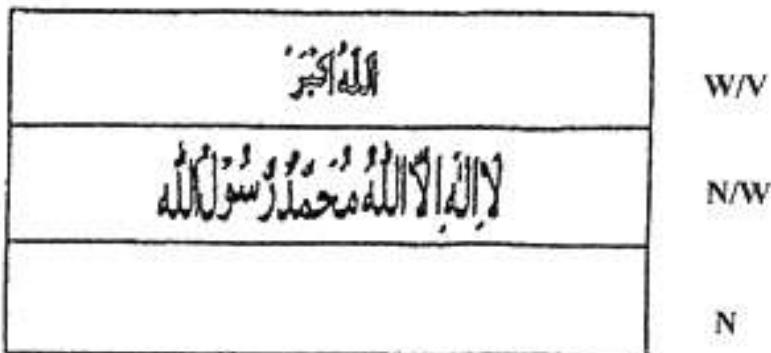
Obr. 24

(Hezbe islámi) v čele s bývalým ministerským předsedou Hekmatjárem, jakož i rozhodující politickou silou země, umírněným Islámským společenstvím (Džamijat Islámi) ovládaným posledním afghánským prezidentem Tádžikem Rabbáním (1992-1996), se dohodla na prozatímní správě velké části země. Vzájemné boje mezi jejimi složkami však nadále pokračovaly. Součástí dohody byla i výraznější islamizace afghánské symboliky. Novou afghánskou vlajkou se patrně už 30. dubna 1992 stal list o poměru stran 1:2 se třemi vodorovnými pruhy (zelený, bílý a černý). Pod prapory v těchto barvách vedli islámští mudžáhidé svůj boj s prosovětským režimem. Do horního zeleného pruhu byl umístěn bílý arabský nápis "Bůh je velký", zatímco v bílém pruhu černě psaný text šahády (Není boha kromě Boha a Muhammad je prorok boží) (obr. 25).

Text šahády byl podle některých zdrojů psán

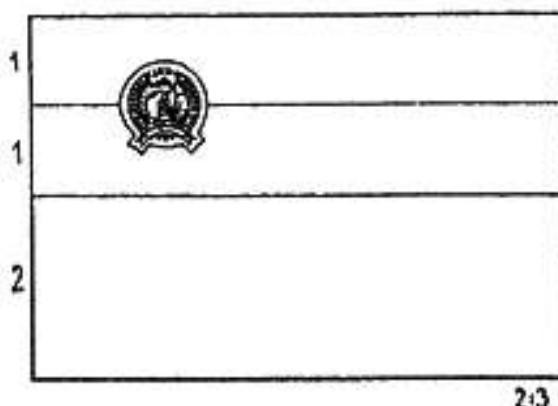
modře nebo tmavě žlutě, v některých vexilogických publikacích se uvádělo i jiné pořadí pruhů (40). Kolosal i typ arabského písma, kterým byla psána šaháda. I to svědčí o dočasnosti a určité povrchnosti dohody. Ne však celý Afghánistán tuto vlajku používal.

Na severu situaci kontrolovaly ozbrojené sily bývalého Nadžibulláhova generála Abdurrašida Dóstuma, který se sice za protikomunistického povstání připojil k islámským vzbourencům, pro vedení islámské opozice byl však jako bývalý kolaborant s prosovětským režimem naprosto nepřijatelný. Proto se v srpnu 1992 nepřipojil ke kábulské mírové dohodě umírněných představitelů jednotlivých frakcí, i když dosud nezávislou vládu **Severního Afghánistánu**, kterou ve spolupráci s vůdcem militantních Tádžiků Masúdem vyhlásil ve

Obr. 25

městě Mazáre Šerif už 8.4.1992, formálně podřídil centrální vládě v Kábulu. Tak vznikl v severních provinciích Bágdghis, Baghlán, Balch, Bámján, Džauzdžán (Jozjan), Fárjáb a Samangán autonomní stát. Jako svoji vlajku zvolil tři vodorovné pruhy, černý, červený a zelený (1:1:2). Na místě, kde se stýkají černý a červený pruh ve vzdálenosti 1/4 délky od

Obr. 26

stuhou. V horní části emblému se nacházejí dva nápisy - mezi vrcholky klasů zvolání *ALLÁHU AKBAR!*, pod ním šaháda. Na černo-červeno-zelené stuze ve spodní části znaku je stříbrný název Národní islámské hnutí Afghánistánu v jazyce dari. Pod stuhou je černý

letopočet 1371 hidžry (tj. 1992 našeho letopočtu) odpovídající roku založení NIHA a část černého ozubeného kola (obr.27) (41). Mazáre Šerif byl 8.8.1998 obsazen vojsky hnutí Talibán.

Na jihu země totiž vstoupila r. 1995 do politického života země nová vojensko-politická síla: Hledači Pravdy (Tálebáne Hakk). Převážně paštunská sunitská organizace představovala značnou úderovou sílu. Přitom byla na místní poměry dost výjimečná, protože původně netoužila po politické moci. Žádala pouze ukončení bojů mezi ozbrojenými frakcemi a zavázala se udržovat klid a pořádek v duchu nejpřísnějšího

Obr. 27

islámu. **Talibán**, založený paštunskými studenty z pákistánských pohraničních krajů, se dal r. 1994 na pochod k hlavnímu městu a počátkem roku 1995 se dostal asi 10 km jižně od Kábulu. Tím ovládl celou třetinu afghánského území (42). Jako hnutí hledačů pravdy a

Boha, usilující o mír v zemi, se Talibán hlásí k bílé barvě a bílé prapory vždy vlály na jeho tancích i automobilech.

V návaznosti na nové státní zřízení (ústavu), které 2.1.1993 schválila šúra (shromáždění zástupců kmenů), došlo i k definitivní úpravě státních symbolů Afghánského islámského státu. Z dosud používané státní vlajky byly vypuštěny texty a místo toho umístěn do středu vlajkového listu nový státní znak ve žluté barvě. Výška znaku odpovídá asi polovině až dvěma třetinám

šísky vlajky, jejíž poměr stran 1:2 zůstává zachován. Pruhý pod znakem si ponechávají svou barvu (obr. 28). Znak sám tvoří z monarchistického období oblíbené vyobrazení mešity s viditelným výklenkem (mihrábem) a schůdky kazatelny. Po stranách mešity visí dva prapory o třech vodorovných

pruzích. Vše je umístěno ve věnci (patrně pšeničných) klasů, svázaných stuhou. Věnec klasů přechází nahoře do opisu s textem muslimského vyznání víry (Šahády), zatímco pod mešitou je letopočet 1371 hidžry (tj. 1992 našeho letopočtu), připomínající rok svržení prosovětského režimu, a na stuze název státu *DE AFGHÁNISTÁN ISLÁMÍ DAULÁT*. Celý emblém je ještě orámován dvěma zahnutými šavlemi. Mešita symbolizuje muslimskou víru a zkřížené šavle povinnost každého muslima šifit tuto víru třeba i mečem a připravenost Afghánců bránit svou vlast (obr. 29) (43). Fakticky se tak vlajka velmi přiblížila symbolu někdejší exilové vlády. Dekret hlavy státu o nových státních symbolech byl zveřejněn v afghánském tisku už 3.12.1992. Byl považován za doplněk stávajícího zákona o vlajce a státním emblému č. 612 z roku 1989. Popis nových symbolů je pochopitelně značně nevexilologický a neheraldický a klade důraz především na islámské prvky:

Ohr. 28

V
Y/W
N

Obr. 29

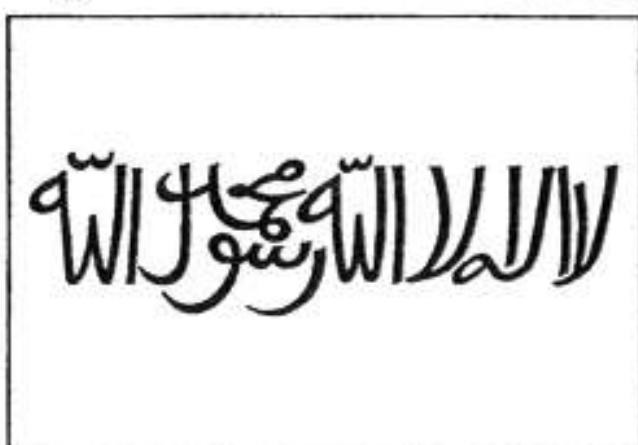
"*Článek 1: ... Vlajkou Islámského státu Afghánistán je trikolora rozdělená na tři stejné vodorovné části, zelenou, bilou a černou. Vyznání muslimské viry bude umístěno na obou stranách státního emblému. Délka vlajky bude 2,5 m a její šířka 1,25 m.*

Článek 2: ... Znak Islámského státu Afghánistán tvoří vyznání muslimské viry, pod kterým je vycházející slunce, slova Bůh je veliký, svatyně a kazatelna, ukryté ve dvou svazcích pšenice s trojbarevnou stuhou v zelené, bilé a černé. Emblém bude tištěn zlatou barvou. Rozměr emblému bude dán polovinou vlajkové šírky a emblém bude umístěn uprostřed vlajky. Islámský stát Afghánistán bude napsáno mezi svazky obilí. Zahnuté šavle v podobě půlkruhu kryjí dolní čtvrtinu emblému. Dvě vlajky jsou umístěny po stranách svatyně a kazatelny.

Článek 3: Tento dekret nabude účinnosti od data své ratifikace a bude zveřejněn v úředním věstníku."(44)

Svržení Nadžibulláhova režimu v r. 1992 vedlo nakonec k prohloubení rozporů mezi jednotlivými složkami islámského odboje a po uchopení politické moci v zemi pouze některými z nich přerostlo v regulérní občanskou válku. Přes podobné konzervativní názory na další vývoj Afghánistánu je nepřátelství mezi islamistickými skupinami způsobeno především osobními ambicemi jejich vůdců a jejich národnostním zázemím. Nelze se proto divit, že právě Talibán - zdůrazňující společné, tj. islámské, prvky všech skupin - postupně získal v zemi převahu a dnes ovládá téměř celé území Afghánistánu. To se projevilo zejména 27.9.1996, když vojska Talibánu dobyla Kábul, vyhnala odtud vládu prezidenta Rabbániho a zavedla strohý fundamentalistický režim. Jeho formálním zavřením se stalo vyhlášení **Afghánského islámského emirátu** dne 26.10.1997 a ustavení vůdce hnuti muly Muhammada Umára Achunda do funkce "knížete Věřících" (*Amir al-Mu'minim*), která má spojovat nejvyšší státní i duchovní autoritu země. Patrně současně s tím byla zavedena vlajka nového státu, uznaného zatím jen Pákistánem, Spojenými arabskými emiráty a Saúdskou Arábii. Tvoří ji (obr. 30) talibánský bílý prapor se zeleně psanou šahádou (Není boha kromě Boha a Muhammad je prorok boží). Takto se objevuje na hraničních postech Afghánistánu a byla vztyčena při příležitosti emirovy návštěvy v Pákistánu (45). S odstupem času se v

V/W

Obr. 30

zahraničních vexilogických zpravodajích objevila poněkud odlišná podoba této vlajky. Rozdíl spočívá v jiném typu arabského písma použitého pro text šahády (písmo rajhání, tj.

N/W

Obr. 31

to, které je například na vlajce Saúdské Arábie) a v jeho barvě, která se nově uvádí jako černá (obr.31) (46). Afghánský islámský emirát zavedl, pravděpodobně s určitým odstupem, také nový státní znak, který na rozdíl od vlajky vychází z řady tradičních prvků a s jistou opatrností je možné ho označit za nečekaný kompromis kombinující prvky znaku Afghánské (demokratické) republiky a Afghánského islámského státu. Ústředním námětem znaku je opět kombinace mihrábu a schůdků minbaru, nad kterou je položen stojan *kursi* s knihou koránu rozevřenou u arabského textu tzv. *basmaly BISMILLAH AR-RAHMAN AR-RAHIM* (Ve jménu Boha milosrdného, slitovného). Zpoza koránu vychází slunce. Emblém, symbolizující na první pohled islámský charakter státu (resp. vlády), je obtočen dvěma dvojicemi obilních klasů spojených dole částí ozubeného kola s pěti viditelnými zuby a současně ovinutých stuhou, na které je napsán arabsky text šahády *LÄ ILÄHA ILLÄ 'LLÄHI WA MUHAMMADUN RASÜLU 'LLÄHI*

'LLÄHI (Není boha kromě Boha a Muhammad je prorok boží). Na ozubeném kole je v jazyce paštú napsán úřední název státu *DE AFGHÁNISTÁN ISLÁMÍ IMÁRAT* (Afghánský islámský emirát). Mezi stuhou a ozubeným kolem je napsán letopočet *H.Q. 1410.1.10.* (obr. 32). Barvy znaku v době uzávěrky příspěvku nebyly známy (47). Zatím nepotvrzené informace hovoří o zcela nové vlajce Afghánského islámského emirátu. Má být bílá, uprostřed je však místo šahády výše popsaný znak ve zlato-žlutém provedení. Taková vlajka byla spatřena na afghánském velvyslanectví v Madridu, avšak její statut (zda jde skutečně o státní vlajku či vlajku vládních úředníků) není znám (48).

Před budovou Organizace spojených národů a nad misemi Afghánistánu v zahraničí, které zůstaly věrný exilové vládě prezidenta Rabbániho, však stále vztyčují vlajku Afghánského islámského státu ... Zatím se však zdá, že ať už je v Afghánistánu u moci jakýkoliv režim, vždy zůstává více či méně věrný tradičním symbolům země, tedy mešítě (nebo alespoň mihrábu a minbaru), případně vycházejícímu slunci nebo rozevřenému koránu a obilním klasům.

Autoři děkují za spolupráci Romanu Klimešovi.

Poznámky:

- (1) G.-M. Gubar: A history of the symbols of Afghanistan, The Flag Bulletin VI:3, s. 91-105.
- (2) Králi byl po způsobu mytického vládce země Jamy vložen na hlavu vínec z obilních klasů jako symbol štěsti. K němu přidal Ahmad šáh do svého znaku šavli na znamení odvahy

afghánského lidu. Pozdější emirové pak emblémy upravovali podle vlastního vkusu, jak dokládají mince z doby jejich vlády.

- (3) W. Smith: *Flags through the ages and across the world*, Winchester 1975, s. 42.
- (4) Turkey 1988, publikace Generálního ředitelství tisku a informací při úřadu vlády Turecké republiky, část I., kapitola C. Dějiny, s. 24.
- (5) Turečtí sultánové tak činili od r. 1793.
- (6) J. Siebmacher's Grosses und Allgemeines Wappenbuch, Bd. 1, Abth. 6 - Flaggen, Nürnberg 1876.
- (7) Například obrázky z čokolád Moncunill ze série "Tipos y Naciones de todo el mundo", na které upozorňuje časopis *Banderas* č. 53, 1994, s.33-35.
- (8) Viz např. Scott's Standard Postage Stamp Catalogue. Díl II. 122. vydání 1966. New York s. 2.
- (9) G.-M. Gubar: *A history of the symbols of Afghanistan*, The Flag Bulletin VI:3, s. 91-105.
- (10) K.A. Ivanov: *Flagi gosudarstv mira*, Moskva 1971, s. 124.
- (11) Sluneční ovál vyhradila sultánům první ústava Osmanské říše z r. 1876.
- (12) Turecký sultanát byl zrušen již r. 1922 a chalifát, používající stejného slunečního oválu na vlajce chalify, o rok později.
- (13) W. Smith: *National flags of modern Afghanistan*, The Flag Bulletin XIX:6, s. 337-359.
- (14) Takové doplňky ostatně známe i z nedávného období ČSFR, kdy se na nových mincích po stranách federálního znaku vyskytovaly malé lipové listky, které však nejsou jeho součástí. Na mincích ostrova Guernsey z doby krále Jiřího VI. také můžeme kolem štítu znaku spatřit vavřínové ratolesti, aniž by byly součástí znaku. Takových případů najdeme zřejmě více.
- (15) Například: G. Schön: *Weltmünzkatalog*, 20. Jahrhundert, 26. vyd. 1994/1995, Augsburg 1994, s. 26 - 29.
- (16) W. Smith se domnívá, že znak byl ovlivněn podobou znaků sousedních sovětských republik Turkmenie a Uzbekistánu, které byly přijaty r. 1927, resp. Tádžikistánu (z r. 1929), neboť Tádžikové tvoří více než třetinu obyvatel země, a odkazuje na Amanulláhovu závislost na sovětské pomoci proti britským tlakům. Grafické provedení i symbolika znaku mu dávají očividně za pravdu. Ostatně dobré vztahy s ruskou komunistickou vládou byly dány i skutečnosti, že právě tato vláda byla první, která už 27. 3. 1919 uznala afghánskou nezávislost, a v roce 1921 obě země podepsaly první smlouvu o spolupráci.
- (17) Vexilogie č. 16, s. 179.
- (18) W. Smith cituje Ghulama-Muhammada Gubara, *Beyrak dar Afganestan*, Ariana, II. díl, č. 9, 1942. K černému pruhu z dosavadní vlajky se znakem bylo po obou stranách přidáno po jednom pruhu, zeleném a červeném. Pořadí barev tedy neodpovídá oficiální variantě z 2.9.1928, což potvrzuje naši domněnkou, že se jednalo jen o spontánní tvorbu Amanulláhových přívrženců.
- (19) CVM00020, Afghanistan 9/24, The Flag Research Center 1986.
- (20) *Flaggenmitteilung* č. 72, 2.12.1981.
- (21) Viz např. Scott's Standard Postage Stamp Catalogue. Díl II. 122. vydání 1966. New York s. 3.
- (22) Baert, R.: *L'emirat d'Afghanistan (17 janvier au 16 octobre 1929). La regne d'Habibullah ghazi*. In: *Vexilla Belgica* 1980, No. 4, s. 1.
- (23) W. Smith: *National flags of modern Afghanistan*, The Flag Bulletin XIX:6, s. 337-359.
- (24) K.A. Ivanov: *Flagi gosudarstv mira*, Moskva 1971, s. 124.

- (25) E. W. King: Flags of the United Nations. *The National Geographic Magazine*, Vol. XCIX, č. 2. únor 1951, s. 216.
- (26) Die Welt in Bildern. Album 7. Flaggen der Welt - Aussereuropäische Staaten, s. 8.
- (27) L. Mucha: Vlajky a znaky zemí světa, 1. vydání, Praha 1974, s. 46.
- (28) W. Smith: National flags of modern Afghanistan, *The Flag Bulletin* XIX:6, s. 337-359.
- (29) Vexilologie č. 12, s. 125.
- (30) Vexilologie č. 29, s. 462.
- (31) W. Smith, National flags of modern Afghanistan, *The Flag Bulletin* XIX:6, s. 337-359.
- (32) The Flag Bulletin č. XIX:6, s. 332.
- (33) Na tomto místě je možné opět připomenout znak z let 1928 - 1929, který také snad mohl hledat inspiraci ve jménu Chorasán.
- (34) L. Mucha, Vlajky a znaky zemí světa, 3. přepracované vydání, Praha 1987, s. 73.
- (35) Vexillinfo č. 34, březen 1993, s. 29.
- (36) Vexilologie č. 68, s. 1336.
- (37) Vexilologie č. 70, s. 1366.
- (38) L. Philippe: Les drapeaux de l'Etat islamique d' Afghanistan. *Emblèmes et Pavillons*, č. 45, 1995, s. 14 - 17.
- (39) Flaggenforum č. 7, s. 42, s odvoláním na televizní vysílání ARD-Tagesschau z 28.4.1992.
- (40) Vexilologie č. 88, s. 1723.
- (41) vexiINFO č. 34 (listopad-prosinec 1997), s. 1-2.
- (42) J. Marek: Talebáni a ti druzí, Nový Orient č. 5, 1995, s. 163-167.
- (43) Vexilologie č. 90, s. 1755.
- (44) Flaggenmitteilung č. 190, s. 3, s odvoláním na The Kabul Times č. 59 z 3.12.1992.
- (45) The Flag Bulletin č. XXXVI:5/177 (září - říjen 1997), s. 184.
- (46) SAVA Newsletter č. 20, s. 2. s odvoláním na Electronical Bulletin of Vexillology from Catalonia. Týž zdroj uvádí poměr stran vlajky 1:2. Talibánské internetové stránky ovšem potvrzují zelené písmo.
- (47) Vyobrazení a informace o znaku pocházejí od francouzského vexilologa Luciena Phillipa.
- (48) Vlaggen - INFO, č. 97, 1999, s. 14.

Proclamation of the Islamic Emirate of Afghanistan and following adoption of its State flag (see Fig. 31) and State arms (Fig. 32) inspired two Czech vexillologists to prepare this survey of Afghani State flags. Besides the notorious State flags, some uncertain or less known variants (Fig. 7 /1926-1928/, Fig. 8 /1928-1929/ or Fig. 11 /1929-1930/) are presented, as well. Royal standards shown under Fig. 14 and 15 belonged to Kings Muhammad Zaher Shah and Muhammad Nader Shah. They should demonstrate how the symbol of Emir Abdurrahman (1880-1901) - the only official flag of Afghanistan in that period - could have looked like. The earliest shapes of the National seal or Royal arms from the same time (Fig. 2 - 1892, Fig. 3 - 1894) are reprinted from the contemporary stamps. Amanullah's emblem used in his Royal standard is shown under Fig. 9 (1924, 1928); both variants were illustrated on the stamps issued in order to commemorate the Independence Day of 27 March 1919. As the overthrow of Najibullah in 1992 lead the country into chaos, flags of various political movements possessing the real political power (the exiled Islamic government 1989-1992 - (Fig. 23 and 24) or Northern Afghanistan regional government (Fig. 26) are given in this review. They prove a different approach of various opposition

wings to the symbolism of a new Islamic state. The winning conception as shown in the provisional national flag (Fig. 25) is obvious. However, the traditional elements of national symbolism (mihrab or mosque, minbar, an opened book of Quaran and wheat ears) prevail whatever is the regime governing the country.

RŮZNÉ

VÝZVA

V roce 2000 chce Ukrajinská heraldická společnost oslavit 10. výročí své existence vydáním speciálního sborníku. Bude se jmenovat Znaky, pečetě a vlajky evropských měst a bude obsahovat statě týkající se městské heraldiky, sfragistiky a vexilologie. Společnost se proto obraci na případné autory, aby do 15. listopadu 1999 sdělili názvy svých příspěvků. Délka statí by se měla pohybovat mezi 5 až 20 stranami, černobílé kresby a souhrn v angličtině (800 až 1000 znaků) budou vítány. Nabídky lze zaslat písemně na adresu P.O.Box 1569, Lvov, UA-290013 Ukrajina nebo e-mailem (herald@archeos.lviv.us).

abr

Do tohoto čísla přispěli:

Ing. Jaroslav Martykán, Matúškova 14/796, 149 00 Praha 4
Mgr. Pavel Fojtík, Prusíkova 2435, 155 00 Praha 5

Toto číslo vyšlo díky dobrovolnému členskému příspěvku kolegy Jana Dvořáka.

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) - zpravodaj Vexilogického klubu, 130 00 Praha 3, Pod lipami 58. Výkonný redaktor ing. Aleš Brožek. Toto číslo připravila redakční rada ve složení ing. A. Brožek, mgr. J. Eichler, ing. P. Exner, mgr. P. Fojtík, J. Hubka, ing. J. Martykán, doc. dr. L. Mucha, CSc., dr. Z. Svoboda a ing. J. Tenora. Anglické překlady D. Martykánová.

ZÁŘ 1999

č.113

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. NP 426/93 ze dne 23.3.1993.

OBSAH:

Z HISTORIE STÁTNÍCH VLAJEK AFGHÁNISTÁNU	2123
RŮZNÉ	2142
Výzva	2142

CONTENTS:

FROM THE HISTORY OF THE STATE FLAGS OF AFGHANISTAN	2123
VARIA	2142
Call for papers	2142

Toto číslo vyšlo díky dobrovolnému členskému příspěvku kolegy Jana Dvořáka.

This issue was published thanks to the generous membership fee of Mr. Jan Dvořák.

ISSN 1211-2615